

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Limity práva na nepřetržitou přítomnost zákonného zástupce u nezletilého pacienta a povinnosti umožnit pobyt zákonného zástupce s hospitalizovaným nezletilým pacientem

V souvislosti s poskytováním zdravotní péče dětským pacientům vzrostl v posledních letech počet případů konfliktních situací mezi rodičem (zákonným zástupcem) hospitalizovaného nezletilého dítěte na straně jedné a personálem zdravotnického zařízení, v němž je dítě hospitalizováno, na straně druhé. Důvodem je zpravidla snaha rodiče být v nepřetržité přítomnosti u svého nemocného dítěte. Rodiče se nepřetržitě přítomnosti dožadují, ať již je jejich dítě hospitalizováno na standardním lůžkovém pokoji, pokoji jednotky intenzivní péče, ba dokonce i na operačním sále.

Mnoho rodičů si na druhé straně neuvědomuje limity, které omezují výkon práva nepřetržité přítomnosti a povinnosti umožnit pobyt zákonného zástupce s hospitalizovaným nezletilým pacientem tak, aby poskytování zdravotních služeb probíhalo za všech okolností co nejefektivnějším způsobem ve prospěch všech, kterým je daným zdravotnickým zařízením momentálně péče poskytována.

Čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod stanovuje, že péče o děti a jejich výchova je právem rodičů; děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči, přičemž práva rodičů mohou být omezena a nezletilé děti mohou být od rodičů odloučeny proti jejich vůli jen rozhodnutím soudu na základě zákona.“ Poskytování zdravotních služeb, i podmínky jejich poskytování, jakož i práva a povinnosti pacientů a osob pacientům blízkých je upraveno zákonem č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) (dále jen „ZZS“).

Právo na nepřetržitou přítomnost je upraveno zejm. ust. § 28 odst. 3 písm. e) bod 1 ZZS[\[1\]](#). Nicméně je nutné poukázat na to, že právo na nepřetržitou přítomnost je právem dětského pacienta, nikoliv jeho rodiče (zákonného zástupce). Právo na nepřetržitou přítomnost nesvědčí rodičům, nýbrž nezletilému pacientovi a k výkonu tohoto práva je ze zákona oprávněn jen a pouze nezletilý pacient, nikoliv jeho rodiče. Domáhají-li se tedy zákonní zástupci nepřetržité přítomnosti u nezletilého pacienta, pak tak činí pouze odvozeně.

Právo na nepřetržitou přítomnost není právem absolutním, ale je důvodně příslušnými právními předpisy limitováno a podmíněno. Dané právo může být realizováno pouze, jsou-li kumulativně splněny níže uvedené podmínky[\[2\]](#):

- je možné jej realizovat v souladu s dalšími právními předpisy,
- je možné jej realizovat v souladu s vnitřním řádem zdravotnického zařízení, a

- nenaruší-li přítomnost osob (zákonných zástupců) poskytnutí zdravotních služeb.

S výkonem práva na nepřetržitou přítomnost úzce souvisí i požadavek zákoných zástupců na zajištění pobytu s hospitalizovaným nezletilým, tj. povinnosti zdravotnických zařízení umožnit pobyt zákonného zástupce s hospitalizovaným nezletilým pacientem. Shodně jako ZZS stanovuje, za jakých podmínek vzniká právo na nepřetržitou přítomnost, pak také určuje, kdy vzniká povinnost zdravotnického zařízení umožnit pobyt zákonného zástupce u nezletilého pacienta[3]. Ač spolu obě dvě výše vymezená práva souvisí, je nutné je rozlišovat, jelikož podmínky, za nichž vzniká právo nezletilého pacienta na nepřetržitou přítomnost a podmínky, za nichž vzniká povinnost zdravotnického zařízení umožnit pobyt zákonného zástupce s hospitalizovaným nezletilým, jsou rozdílné a často bývají nešťastně zaměňovány.

Povinnost zdravotnických zařízení umožnit pobyt zákonného zástupce s hospitalizovaným nezletilým pacientem také není povinností absolutní. Zdravotnickým zařízením vzniká povinnost umožnit pobyt za předpokladu, že:

- to umožňuje vybavení zdravotnického zařízení,
- nebude narušeno poskytování zdravotních služeb a
- takový pobyt není na základě jiného právního předpisu vyloučen.[4]

Nepřetržitá přítomnost rodiče u nezletilého pacienta přechází v pobyt okamžikem, kdy zákonný zástupce projeví zájem o nocleh/přespání u nezletilého pacienta. Zcela klíčovou podmínkou pro vznik povinnosti zdravotnického zařízení umožnit pobyt zákonného zástupce u nezletilého pacienta je, že to umožňuje vybavení zdravotnického zařízení. Zákonodárce předmětnou právní úpravou reflektoval na jedné straně narůstající trend v zájmu o „přespávání“ rodičů ve zdravotnickém zařízení s nezletilými pacienty a na druhé straně skutečnost, že ne každé zdravotnické zařízení musí být na pobyt rodiče u nezletilého pacienta uzpůsobeno. I když mnoho zdravotnických zařízení prošlo v poslední době modernizací mj. právě za účelem umožnění pobytu zákoných zástupců u nezletilých pacientů, je stále větší část zařízení, které na takový pobyt vybaveny nejsou a kde tedy není fakticky možný. Za této situace (není-li zdravotnické zařízení vybaveno a technicky / stavebně přizpůsobeno na pobyt rodičů s nezletilými pacienty), pak povinnost umožnit pobyt zákonného zástupce u nezletilého pacienta zdravotnickému zařízení nevzniká.

Sdělí-li personál zákonnému zástupci, že zdravotnické zařízení není k ubytování zákoných zástupců uzpůsobeno, pak zpravidla následují komentáře jako „jak je to možné“ a „postelí je v nemocnici určitě dost“ a lavina alternativních nápadů v podobě karimatek, nafukovacích matrací, spaní na židli atd. Vždy bude záležet na individuálním posouzení specifické situace zdravotnickým personálem. Jiná bude situace na standardním lůžkovém pokoji a jiná na jednotce intenzivní péče. Nutno vzít také v potaz rozdíl mezi denní a noční dobou je ve zdravotnických zařízeních značný, především v tom, že se snižují počty přítomných zdravotníků a na jednoho zdravotníka tak v noci připadne více pacientů než ve dne. Dále je zcela diametrální rozdíl mezi osobou v bdělém stavu např. sedící vedle lůžka a osobou spící, která např. sedí na židli nebo spí na karimatce u postele, a to především v reakční době, kdy by zdravotnický personál namísto poskytování zdravotní péče pacientovi musel trávit mnohdy drahocenný čas probouzením rodiče.

Přítomnost zákoných zástupců dále nesmí být v rozporu s jinými právní předpisy a z nich vyplývajícími podmínkami, omezeními, právy a povinnostmi. Těmito předpisy mohou být např. stavební, hygienické ale i protipožární předpisy, jejichž dodržování zajišťuje bezpečnost všech v budovách přítomných lidí. Zdravotnický personál musí vždy dbát i na dodržování těchto předpisů. Z uvedeného důvodu např. není možné, aby v koridoru nemocnice přes noc pobýval/spal zákonný zástupce nezletilého pacienta např. na zemi.

Z obecného hlediska lze říci, že nepřetržitá přítomnost, jakož i pobyt zákonných zástupců u nezletilého pacienta, je sice kýženým a vítaným stavem, nicméně nejedná se o bezvýhradné pravidlo, jemuž by muselo ustupovat vše ostatní (na rozdíl od řady jiných povinností, které zdravotníci a poskytovatelé zdravotní péče ze zákona a z titulu své profese mají). Právní předpis (ZZS) plně respektuje, že nelze ideálního stavu dosáhnout vždy a všude, za všech okolností. Výkon výše uvedených práv budou vždy limitovat okolnosti té které věci, tj. zda je ve skutečnosti jeho výkon možný v konfrontaci s jinými právy (subjektivními právy jiných osob) a povinnostmi, a to zejména s nerušeným poskytováním zdravotní služby.[5]

Primární povinností zdravotnického personálu je poskytování zdravotních služeb. Zdravotnický personál je vždy a bez výjimky povinen upřednostnit poskytování zdravotních služeb na náležité úrovni, a to všem pacientům, před výkonem práva na nepřetržitou přítomnost individuálního pacienta, jakož i umožněním pobytu zákonných zástupců. V tomto případě více než kde jinde, platí ono okřídlené, že „svoboda každého končí tam, kde začíná svobody jiného“ - zde parafrázovatelné tak, že subjektivní právo každého je (z povahy věci) limitováno subjektivními právy ostatních. V daném případě právem všech ostatních pacientů na to, aby jim mohly být nerušeně poskytovány zdravotní služby (veškeré, nikoliv jen ty akutní,) a aby jim byl při poskytování zdravotních služeb plně k dispozici náležitě koncentrovaný zdravotnický personál. O tom, zda v ten, který moment přítomnost zákonných zástupců naruší či nenaruší poskytnutí zdravotních služeb rozhoduje jen a pouze personál, který zdravotní službu poskytuje; nikdo jiný.

Bohužel, oznámí-li zdravotnický personál zákonným zástupcům, že nemohou být přítomni u svého nezletilého dítěte, neboť by přítomnost narušila poskytnutí zdravotních služeb dalším pacientům, pak málo kdy zákonní zástupci tuto informaci přijmou s důvěrou, respektem, pokorou a pochopením. Zpravidla následuje osočování personálu z nepřejčnosti a necitlivosti k subjektivním právům nezletilého a zákonných zástupců. Personál poté tráví čas trpělivým vysvětlováním a ospravedlňováním rozhodnutí namísto věnování se péči dalších pacientů. Hodnotíme-li tuto situaci pohledem rodiče, pak každý rodič, by se mohl objevit na „druhé straně“ a namísto péče o jeho dítě by zdravotník vysvětloval jinému rodiči detaily např. požárních a hygienických předpisů, aby ospravedlnil limitaci práva na nepřetržitou přítomnost.

Dovolávají-li se zákonní zástupci práva na nepřetržitou přítomnost, pak zdravotnická zařízení se prostřednictvím svého personálu dovolávají ochrany práv na poskytnutí zdravotních služeb všech dalších pacientů. Bylo a je úlohou zdravotnického zařízení jako poskytovatele zdravotních služeb i těmto právům poskytovat ochranu a zajišťovat je. Je to právě zdravotnický personál, který v daný okamžik musí rychle a přesně analyzovat situaci, zvážit, zda přítomnost zákonného zástupce u nezletilého (i) nenaruší poskytnutí zdravotních služeb pacientům, (ii) je v souladu s veškerými právními předpisy (ZZS, prováděcí vyhláška, ale i protipožární, hygienické předpisy) a (iii) je v souladu s vnitřním řádem. Zdravotnický personál je mnohdy stavěn do velmi nelehké situace, kdy před jedinci musí obhajovat práva všech ostatních pacientů, přičemž vždy se po zdravotnících požaduje vstřícnosti, citlivost, porozumění a respekt, a to i v případech, kdy je jednotlivci zpochybňována jejich erudovanost a jejich profesní úsudek.

Mgr. Veronika Gorská,
advokátka

Barbora Gabalová, LL.M.,
advokátní koncipientka

HKDW HOLASEK s.r.o., advokátní kancelář

Na Příkopě 583/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 272 143 399

e-mail: office@hkdwholasek.cz

[1] "Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo na nepřetržitou přítomnost zákonného zástupce, popřípadě osoby určené zákonným zástupcem, pěstouna nebo jiné osoby, do jejíž péče byl pacient na základě rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu svěřen, je-li nezletilou osobou [...] a to v souladu s jinými právními předpisy a vnitřním řádem, a nenaruší-li přítomnost těchto osob poskytnutí zdravotních služeb; to neplatí, jde-li o osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence; tím není dotčen § 47 odst. 1 písm. b),“

[2] ust. § 28 odst. 3 písm. e) bod 1 ZZS.

[3] "Poskytovatel jednodenní nebo lůžkové péče je povinen umožnit pobyt zákonného zástupce nebo opatrovníka, nebo osoby jimi pověřené společně s hospitalizovaným nezletilým pacientem nebo pacientem s omezenou svéprávností, pokud to umožňuje vybavení zdravotnického zařízení nebo nebude narušeno poskytování zdravotních služeb anebo takový pobyt není na základě jiného právního předpisu vyloučen; to neplatí v případě poskytování záchranné služby."

[4] Viz ust. § 47 odst. 1 písm. b) ZZS.

[5] Výčet zdravotních služeb (resp. co se pojmem rozumí) je uveden v ust. § 2 ZZS.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu](#)

a Ústavního soudu

- Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí
- Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026
- Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky (EU): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí
- Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu